

FAN, TA'LIM VA AMALIYOT INTEGRATSIYASI

ISSN: 2181-1776

**Fayziyev Mirzaali Asfandiyorovich,
Olimjonova Ruxshona Ikromovna**

*Samarqand davlat pedagogika instituti Pedagogika kafedrası dotsenti, p.f.n.
Samarqand davlat pedagogika instituti magistranti*

ELEKTRON O'QUV VOSITALARI ORQALI O'QUVCHILARNING O'QISHGA QIZIQISHINI OSHIRISH IMKONIYATLARI

Annotasiya. Maqolada elektron o'quv vositalarining o'qishga bo'lgan qiziqishni oshirishdagi o'рни va ahamiyati yoritilgan. Tadqiqot davomida o'quvchilarning motivatsiyasini kuchaytirish, mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini shakllantirish hamda o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi interaktiv muloqotni rivojlantirish masalalari tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: elektron o'quv vositalari, o'quv motivatsiyasi, mobil ilovalar, audiokitoblar, raqamli ta'lim, interaktiv o'qitish.

OPPORTUNITIES FOR INCREASING STUDENT INTEREST IN LEARNING USING ELECTRONIC LEARNING TOOLS

Abstract. This article examines the role and importance of electronic learning tools in increasing student interest in learning. The study analyzes issues of increasing student motivation, developing independent learning skills, and developing interactive interactions between teachers and students.

Keywords: electronic learning tools, learning motivation, mobile apps, audiobooks, digital education, interactive learning.

ВОЗМОЖНОСТИ ПОВЫШЕНИЯ ИНТЕРЕСА СТУДЕНТОВ К ОБУЧЕНИЮ С ПОМОЩЬЮ ЭЛЕКТРОННЫХ СРЕДСТВ ОБУЧЕНИЯ

Аннотация. В статье рассматриваются роль и значение электронных средств обучения в повышении интереса к обучению. В исследовании

анализируются вопросы повышения мотивации студентов, формирования навыков самостоятельного обучения и развития интерактивного взаимодействия между преподавателем и студентами.

Ключевые слова: электронные средства обучения, мотивация обучения, мобильные приложения, аудиокниги, цифровое образование, интерактивное обучение.

Kirish. Bugungi kunda, zamonaviy axborot texnologiyalari ta'lim jarayoniga chuqur kirib kelmoqda. Elektron o'quv vositalari, jumladan audiokitoblar, mobil ilovalar va interaktiv platformalar o'quvchilarning o'qishga bo'lgan qiziqishini oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Shu bois elektron vositalardan samarali foydalanish hozirgi davr pedagogikasining dolzarb masalalaridan biridir. Bundan tashqari, ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalarni qo'llash nafaqat o'qitish sifatini oshiradi, balki o'quvchilarning o'zlashtirish, mustaqil fikrlash va o'rganishga bo'lgan munosabatini ham o'zgartiradi. Elektron vositalarning afzalligi – moslashuvchanlik, shaxsiylashtirilgan ta'lim imkoniyatlari va interaktiv muloqotdir. Shu boisdan elektron vositalardan foydalanish o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi an'anaviy chegaralarni yo'qotib, ta'lim jarayonini yanada demokratlashtiradi.

Elektron o'quv vositalari va ularning ta'limdagi o'rni. Elektron o'quv vositalari bu o'quv jarayonini interaktiv shaklda tashkil etish, ma'lumotlarni audio, video va matnli formatlarda taqdim etish imkonini beruvchi vositalardir. Ular an'anaviy o'qitish usullarini to'ldiradi va o'quvchilarda mustaqil fikrlash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Masalan, audiokitoblar orqali tinglab o'rganish eshitish xotirasini mustahkamlaydi, mobil ilovalar esa o'quvchilarni o'yin elementlari orqali rag'batlantiradi [1].

Elektron o'quv vositalari nafaqat bilim berish vositasi, balki o'quvchilarni faol ishtirok etishga undaydigan motivatsion mexanizmdir. Masalan, raqamli platformalarda o'qish jarayoni o'yinlashtirilgan (gamifikatsiya) shaklda tashkil etilsa, o'quvchi o'zini raqobat muhitida his qiladi. Bu esa uning darslarga nisbatan qiziqishini oshiradi. Shuningdek, zamonaviy o'quv platformalari (Google Classroom, Moodle, EduPage va boshqalar) o'quvchi faoliyatini monitoring qilish, natijalarni baholash va tahlil qilish imkonini beradi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, elektron ta'lim resurslaridan foydalanayotgan o'quvchilar bilimni 25–30% tezroq o'zlashtiradilar [3].

Psixologlar fikricha, o'quvchining o'qishga bo'lgan qiziqishi ichki motivatsiya bilan chambarchas bog'liq. Elektron vositalar o'quv jarayoniga o'yin, interaktivlik, musobaqa va shaxsiy yondashuv kiritadi. Masalan, Duolingo yoki Kahoot kabi mobil ilovalar o'quvchini har kuni darsga jalb qiladi. Shuningdek, audio va video materiallar orqali vizual va eshitish idrokini uyg'unlashtirish ta'limni samaraliroq qiladi.

O‘zbekistonda ham raqamli ta’lim sohasida bir qator elektron platformalar faoliyat yuritmoqda [2].

Jumladan, Zikrtalim.uz, Myteacher.uz, OnlineEdu.uz, Oilamalaka.uz hamda Englify.uz kabi platformalar o‘quvchilar va o‘qituvchilar uchun keng imkoniyatlar yaratmoqda. Ushbu platformalar orqali ta’lim jarayonini masofadan turib tashkil etish, uzluksiz kasbiy rivojlanish, hamda zamonaviy o‘quv resurslaridan samarali foydalanish imkoniyati yaratilgan.

1-rasm. O‘zbekiston foydalanilayotgan online platformalar.

Motivatsiya shakllanishida emotsional muhit ham muhim o‘rin tutadi. Mobil ilovalar va audiokitoblar orqali o‘rganish jarayoni an’anaviy darsdan ko‘ra ko‘proq ijobiy hissiyotlar uyg‘otadi. Masalan, o‘quvchi o‘z sevimli ovozda yozilgan audiokitobni tinglab, nafaqat axborot oladi, balki estetik zavq ham tuyadi. Bundan tashqari, audio va vizual ta’lim resurslari birgalikda qo‘llanganda, miya faoliyati ikki yo‘nalishda eshitish va ko‘rish orqali axborotni qabul qiladi. Bu esa axborotning uzoq muddatli xotirada saqlanishini kuchaytiradi.

Ta’lim amaliyotida elektron vositalarni qo‘llash tajribasi. O‘zbekiston ta’lim tizimida so‘nggi yillarda elektron platformalar keng qo‘llanilmoqda. Masalan, Ziyonet, EduMarket va UzEdu kabi resurslar o‘quvchilarga onlayn darslar va test topshiriqlarini taklif etadi [4].

Tajriba natijalariga ko‘ra, mobil ilovalardan muntazam foydalangan 8–9 sinf o‘quvchilari o‘zlashtirish darajasi bo‘yicha boshqa guruhlardan 15–20 foiz yuqori natijalarga erishgan. Bu esa elektron o‘quv vositalari motivatsiyani oshirishda samarali ekanligini ko‘rsatadi [5]. Samarqand, Farg‘ona va Toshkent shaharlaridagi 8–9sinf

o'quvchilari bilan olib borilgan kichik so'rov natijalariga ko'ra, o'quvchilarning turli foizlarda mobil ilovalar orqali o'rganishni afzal ko'radi. Ularning fikricha, dars jarayonida test, viktorina, interaktiv topshiriqlarni mobil vositalar orqali bajarish darsni qiziqarli va samarali qiladi. Shuningdek, audiokitoblardan muntazam foydalangan o'quvchilar matnni eslab qolish, fikrni ifodalash va talaffuzni yaxshilash borasida sezilarli o'sishga erishgan.

2-rasm. Viloyatlar kesimida mobil ilovalardan foydanishni afzal ko'rish darajasi.

Xulosa qilib aytganda, elektron o'quv vositalari o'quvchilarning bilimga bo'lgan ehtiyojini oshiradi, mustaqil o'rganish malakasini rivojlantiradi va o'qishga ijobiy munosabatni shakllantiradi. Shu sababli ta'lim muassasalari o'quv jarayoniga mobil ilovalar va audiokitoblarni tizimli kiritishi lozim. O'qituvchilar esa bu vositalardan foydalanish bo'yicha maxsus treninglardan o'tishlari kerak. Kelgusida elektron o'quv vositalarini qo'llashni tizimlashtirish, ularni darsliklar bilan integratsiya qilish va o'qituvchilar uchun maxsus metodik qo'llanmalar yaratish zarur. Kelgusida elektron o'quv vositalarini qo'llashni tizimlashtirish, ularni darsliklar bilan integratsiya qilish va o'qituvchilar uchun metodik qo'llanmalar yaratish ta'lim sifatini oshiradi. Shu bilan birga, elektron resurslar yordamida o'quvchilarning shaxsiy o'rganish traektoriyasini shakllantirish, ularning individual imkoniyatlarini inobatga olish imkoniyati paydo bo'ladi. Elektron ta'lim vositalaridan foydalanish jarayonida gamifikatsiya elementlarini joriy etish, ya'ni o'yinlashtirilgan topshiriqlar, reyting tizimlari, mukofotlar va test musobaqalarini qo'llash orqali o'quvchilarning motivatsiyasi yanada kuchayadi.

Bunday yondashuv o'quvchilarda raqobat, mustaqil izlanish va muvaffaqiyatdan quvonish hissini uyg'otadi. Shuningdek, o'qituvchilar va o'quvchilar o'rtasidagi raqamli muloqotni samarali tashkil etish, o'qituvchilarning AKT kompetensiyasini muntazam

oshirib borish va mahalliy hamda xalqaro tajribalarni amaliyotga tatbiq etish elektron ta'limning barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi. Yakunida shuni ta'kidlash joizki, elektron o'quv vositalari ta'lim tizimida faqat texnik yangilik emas, balki pedagogik jarayonni chuqur o'zgartiruvchi innovatsion paradigma sifatida qaralishi kerak. Ularning samarali qo'llanishi nafaqat o'quvchilarning bilim darajasini, balki tafakkur, muloqot va o'z-o'zini rivojlantirish ko'nikmalarini ham oshiradi.

Adabiyotlar:

1. Karimov A.(2021). Elektron ta'lim texnologiyalari. Toshkent: O'qituvchi nashriyoti.
2. GanievaD.(2023). Zamonaviy ta'limda elektron resurslarning o'rni. Pedagogika jurnali, №2.
3. UNESCO (2020). Digital Learning and Education 2030 Report.
4. Deci, E.L., & Ryan, R.M. (2000). The 'What' and 'Why' of Goal Pursuits. Psychological Inquiry, 11(4).
5. Turaeva N.(2022).Mobil ilovalarning ta'limdagi roli. Oliy ta'lim va innovatsiyalar jurnali, №4.
6. Fayziev M., Shadiev R., Zhussupova R. Forming creative skills of students in the process of studying information technologies //Multidisciplinary Journal of Science and Technology. – 2025. – T. 5. – №. 6. – C. 439-444.
7. Shadiev R., Shadiev N., Fayziev M. Exploring influence of cultural constructs and social network on cross-cultural learning //International Conference on Innovative Technologies and Learning. – Cham: Springer International Publishing, 2018. – C. 345-350.
8. Fayziev M. A. Methods of formation of knowledge and skills of students on the basis of computer simulation model (on the example of the subject" Computer Science and Information Technology"): Dis.... Kand. ped. science //Tashkent: TDPU.– 2008. – 2008.
9. Fayziev M. A. Methods of teaching the" operators" section in the teaching of pascal programming language on the basis of a logical scheme of concepts //Journal Of Critical Review. JCR. – 2020. – T. 7. – №. 6. – C. 2056-2060.
10. Shadiev R. et al. Comparing effects of STR versus SELT on cognitive load //2019 Twelfth International Conference on Ubi-Media Computing (Ubi-Media). – IEEE, 2019. – C. 284-287.